

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
YAPILANDIRILMIŞ SÖZLÜ SINAV
KILAVUZU

Hazırlayan: Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Sınav Öncesinde Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar

1. Yapılandırılmış Sözlü Sınavların GAÜN Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ve GAÜN Tıp Fakültesi Sınav Kılavuzuna uygun olarak hazırlanması, yapılması, değerlendirilmesi, tutanaklarının tutulması ve ilan edilmesi gerekmektedir.
2. Sınavdan önce yapılandırılmış sözlü sınavın uygulanma yöntemi ile ilgili öğrenciler bilgilendirilmelidir.
3. İlgili staja devamsızlık nedeni ile yapılandırılmış sözlü sınava giremeyecek olan öğrenciler ilan edilmiş olmalıdır.
4. Sınav cevap anahtarının, sınav için kullanılacak yapılandırılmış puanlama form örneğinin sınavdan önce hazırlanması ve öğrenci işlerine/ anabilim dalı başkanlığına sınavdan önce teslim edilmesi önemlidir.
5. Sınav sonrasında öğrenciler ve öğretim elemanları ile değerlendirme toplantısı yapılmalı bu durum tutanak altına alınmalıdır.

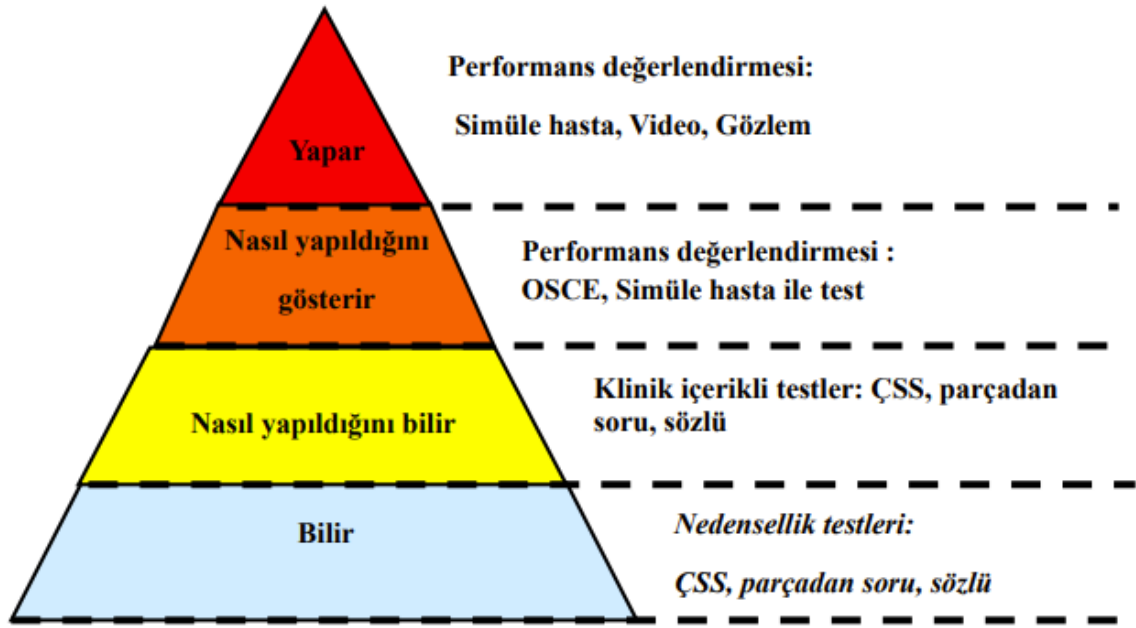
YAPILANDIRILMIŞ SÖZLÜ SINAVLAR

1. Sözlü sınav nedir?

- Konuşma becerileri veya sözlü anlatım gücünü ölçmek için diğerler sınavlara göre en uygun seçenek olan, öğretim elemanı ile öğrencinin yüzyüze veya çevrimiçi senkron olarak bulunduğu bir ortamda soruların sorulması ve yanıtların sözel olarak verildiği bir sınavdır.

2. Öğretim elemanlarınca sözlü sınavlar neden tercih edilir?

- Yazılı sınavlardan farklı olarak öğrencilerle direk olarak ve aktif bir biçimde temas kurma imkânı verir.
- Öğrencilerin analiz, sentez ve yorum becerileri daha ayrıntılı değerlendirilebilir.
- Ölçme ve değerlendirme sırasında öğrencilerin yönlendirilmesine olanak sağlar.
- Öğretim elemanı veya öğrenci tarafından anlık geri bildirim verme imkanı sağlar.
- Öğrencinin sorulan soruya yaklaşma biçimini, düşünce organizasyonunu, ifade şeklini doğrudan gözleme imkânı verir.
- Öğrencinin dersle ilgili zayıf ve güçlü olan yanlarını daha iyi ortaya çıkarabilir.
- Kurgulanması kolay sınavlardır.
- Değerlendirme hızlı bir biçimde yapılabilir.
- Teke tek yapılabileceği gibi aynı anda birden fazla öğrencinin değerlendirilmesine olanak tanır.
- Bilgiye dayalı, olguya dayalı ve hasta başı sınav olmak üzere farklı şekillerde uygulanabilme imkanı tanır.
- Miller'ın ustalık piramidinin en alttaki iki basamağının sınanmasını sağlar (şekil 1).

Şekil-1 Miller'in ustalık piramidi. <https://www.slideserve.com/morey/genel-pratisyenlik>

3. Geleneksel / Klasik Sözlü Sınavların Dezavantajları Nelerdir?

- Geçme/kalma sonucu sınavı yapan öğretim üye(ler)sinin insifiyatine bırakılmış olabilir.
- Objektif bir değerlendirmeden ziyade subjektif değerlendirme yapılmasına neden olabilir.
- Soru sayısı, sınav süresi, soruların zorluğu, sınavın kapsamı büyük oranda sınavı yapan öğretim elamanına göre farklılık göstermektedir.
- Geleneksel sözlü sınavlarda yapılan hataların önemli bir kısmının öğrencinin bilgi eksikliğinden ziyade bazı öğretim elemanlarının sert ve zorlu tavırlarından kaynaklandığı iddia edilmektedir.
- Öğretim elemanı müfredat dışı soru sorabilir ve sınavın denetlenmesi zordur.
- Sorulan sorular lisans düzeyinin ötesinde uzmanlı gerektiren, günlük hayatta nadir karşılaşılan konulara ilişkin olabilir.
- Farklı öğretim elemanlarınca yapılan, aynı sorulardan oluşan bir sınavda dahi farklı değerlendirme sonuçları ortaya çıkabilir.
- Öğrencinin hal ve duruşu, kılık kıyafeti sınav sonucunu etkileyebilir.
- Öğretim elemanının öğrenciyle ilgili önceki izlenimleri veya öğrenci ile olan kişisel ilişkileri sorulan soruları ve değerlendirme sonuçlarını etkileyebilir.
- Daha gelişmiş iletişim yeteneği olan öğrenciler sınav sonuçlarını etkileyebilmektedir.
- Sınav anksiyetesi en yüksek olan değerlendirme türüdür. Bu durum öğrenci performansını olumsuz yönde etkileyebilir.
- Çoğunlukla iyi standardize edilmemiş ve yapılandırılmamış sınavlardır.
- Öğrencinin ve öğretim elemanının o anki ruh hali sınavla ilgili olumsuz durumlara sebebiyet verebilir.
- Somut kanıt eksikliği nedeni ile sorulara ve değerlendirme sonuçlarına itiraz

mekanizması tam olarak işletilemeyebilir.

- Öğretim elemanı kendi almak istediği cevaba odaklanıp öğrenci tarafından verilen diğer geçerli cevapları yok sayabilir.

4. Yapılandırılmış Sözlü Sınav Tanım:

- Soru ve cevapları önceden hazırlandığı cevapların puanlandığı kontrol listeleri ile yapılan sınavdır. Bu sınav yüz yüze yapılabileceği gibi, kamera kaydı eşliğinde çevrimiçi senkron olarak da yapılabilir.

5. Yapılandırılmış sözlü sınavların avantajları nelerdir?

- Çoktan seçmeli sınav ve objektif yapılandırılmış klinik sınavlar arasında anlamlı korelasyonu vardır.
- Subjektif değerlendirmeye olanak tanır.
- Yapılandırılmış puanlama formları sayesinde değerlendiricilerin öğrenciye verdikleri puanlar arasındaki tutarlılık artmaktadır.
- Sınavda en az iki öğretim elemanının olması ve öğretim elemanlarının birbirlerinden bağımsız olarak puanlama yapmasının gerekmesi tutarlılığı arttırmaktadır.
- Yapılandırılmış sözlü sınav sırasındaki sınav ortamı geleneksel sözlü sınavlara göre öğrenci için daha az gerginlik kaynağı olmakta ve öğrenci performansını daha az negatif etkilemektedir.
- Müfredata daha sadık kalınmaktadır.
- Sınav süresi öğrenciler arasında farklılık göstermemektedir.
- Sorulan soruların ve sınavı daha standardize olması sağlanmaktadır.
- Öğretim elemanının öğrenci ile ilgili geçmiş izlenimleri ve kişisel ilişkilerinin değerlendirmeye olan etkisi bertaraf edilmiş olur.
- Şans faktörü minimuma indirgenir.
- Geçerlilik ve güvenilirliği yüksektir.
- Soru ve değerlendirme formu gibi somut kanıtlar olduğu için değerlendirmelere itiraz mekanizması işletilebilir.

6. Yapılandırılmış sözlü sınavlar öncesi nelere dikkat edilmelidir?

- **Sınav Planı:**
- Sınav öncesinde sınava girecek öğrenci sayısı, öğretim elemanı sayısı, sınavın yapılacağı salon sayı ve fiziki şartları, sınavda kullanılacak yapılandırılmış sınav formları, öğrencilerin değerlendirici gruplarına dağıtılması gibi hususlar gözden geçirilmelidir.
- Yeteri kadar öğretim elemanı olmaması durumunda diğer anabilim dallarından yardım istenebilir.
- Sınava giren öğrenciler birbirlerini görmeyeceklerse tüm öğrencilere aynı sorular sorulabilir, eğer sınavdan çıkan öğrenci sınav bitmeden önce diğerleri ile karşılaşacaksa veya iletişim kurabilecekse o zaman içerik ve zorluk açısından eş değer sorular hazırlanıp, kullanılır.

➤ **Soru havuzu-Cevap anahtarı:**

- ✓ Sözlü sınavlarda sorulacak sorular havuzu önceden ilgili bölümdeki tüm öğretim elemanlarının aktif katılımı ile hazırlanmış olmalı ve akademik kurolda onaylanmış olmalıdır.
- ✓ Sınavlar; bilgiye dayalı, olguya dayalı veya hasta başı uygulama şeklinde yapılabilir.
- ✓ Sınav sorularının dönemin genel amaç ve öğrenim hedefleri ile ders özelinde amaç ve öğrenim hedeflerine uygun olması gerekir.
- ✓ Sözlü sınavlarda hazırlanan sorular için bir cevap anahtarı olmalıdır.
- ✓ Tüm öğrencilere aynı veya içerik ve zorluk açısından eşdeğer sorular sorulmalıdır.

➤ **Yapılandırılmış puanlama formları**

- ✓ Değerlendiricilerin verdiği puanlar arasındaki tutarsızlığı en aza indirmek için yapılandırılmış puanlama formları oluşturulur.
- ✓ Öğretim elemanından yanıtı göre puanları yazma ya da işaretlemesi beklenmektedir.
- ✓ Böylece değerlendiricilerin öğrenciye verdikleri puanlar arasındaki tutarlılık artmakta ve farklılıklar azalmaktadır.

➤ **Soru havuzu-Cevap anahtarı ve yapılandırılmış puanlama formları / Kontrol listesi hazırlama süreci**

- ✓ Yapılandırılmış puanlama formları/ Kontrol listesi eğitimde uygulanan müfredata göre belirlenmelidir.
- ✓ Soruların UÇEP kapsamında ve UÇEP yetkinlik/yeterlik düzeyi göz önüne alınarak hazırlanması önemlidir.
- ✓ Sorulardan bazılarının hatırlatma, bazıları da öğrencilerin analitik, akıl yürütme ve sorun çözme gücünü test edecek şekilde hazırlanması önerilir.
- ✓ Öğrenme hedefleri ve ders kazanımlarına uygun, tüm içeriği kapsayan, çeşitli zorluk derecesinde her bir konuda bir dizi soru hazırlanır.
- ✓ Sorular, zorluk seviyeleri artacak şekilde düzenlenir.
- ✓ Sözlü sınava katılan tüm öğretim üyeleri yapılandırılmış puanlama formları / yetkinlik tablosu/kontrol listesinin geliştirilmesinde görev alırlar ve doğru yanıtlar üzerinde uzlaşırlar.
Her konuda yaklaşık 5-10 soru hazırlanıp, listelenir ve sözlüde sorulacak soruların ana kalıp / kontrol listesi hazırlanır
- ✓ Bu soruların en doğru cevapları da sürece katılan tüm öğretim üyeleri ile tartışılıp son haline getirilir

➤ **Sınav öncesi değerlendiricilerle toplantı yapılması**

- ✓ Sınavın ve değerlendirme usülleri hakkında öğretim elemanlarına bilgi verilmelidir.
- ✓ Doğru cevaplar ve puanlama şeklinde öğretim elemanları hakkında fikir birliği sağlanmalıdır.
- ✓ Sınav öncesi diğer değerlendiricilerle öğrencinin genel görünüşü, iletişim becerisi ve biçimi gibi değerlendirmeyi etkileyebilecek dışsal faktörler tartışılıp tanımlanmalıdır.

- **Diğer:** Sınav anksiyetisi olan öğrencilere sınav öncesi pozitif motivasyon verilmelidir.

7. Yapılandırılmış sözlü sınavı sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

- Öğrencinin verdiği cevap net olmalı gerekirse onaylatılmalıdır.
- Cevaba yönelik ipuçlarından kaçınılmalıdır. Yönlendirici sorular sorulmamalıdır.
- Soru akışının kolaydan zora doğru olması tavsiye edilmektedir.

8. Yapılandırılmış sözlü sınavı puanlama esasları nelerdir?

- Sınavda en az iki öğretim elemanı (değerlendirici) ve bir raportörün bulunması önerilmektedir.
- Öğretim elemanlarından biri jüri başkanı olarak görevlendirilir /görev alır.
- Puanlama bağımsız yapılmalıdır.
- Sınavda mevcut bulunan öğretim elemanı sayısı ile sınavın güvenilirliği arasında pozitif bir korelasyon vardır.

9. Yapılandırılmış sözlü sınav sonunda yapılması gerekenler nelerdir?

- Değerlendirme notu öğretim elemanlarınca verilen notların aritmetik ortalaması hesaplanarak verilir.
- Değerlendirme puanı sınav sonunda öğrenciye direk tebliğ edilebileceği gibi salondan/çevirim içi oturumdan çıkartılan öğrenci(ler)nin tekrar salona davet edilmesi sonrasında da tebliğ yapılabilir.
- Yapılandırılmış puanlama formları ıslak olarak imzalanır ve formlar yasada yazılı olan süre boyunca saklanmak üzere Anabilim Dalı Başkanlığına gönderilir.
- Öğretim elemanı ve öğrenci tarafından geri bildirim yapılır.

10. Yapılandırılmış sözlü sınavlar kart altına alınabilir mi?

- Değerlendirme sonuçlarına yönelik olası itirazlar için Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na da riayet edilerek imkanlar ölçüsünde sınavın kaydı yapılabilir.

KAYNAKLAR

- 1) –Wilheridge A, Ferns G, Smith WS. Revisiting Miller's pyramide in medical education: the gap between traditional assessment and diagnostic reasoning. *Int J Med Educ* 2019;10:191-192
- 2) –Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Yapılandırılmış Sözlü Sınav Kılavuzu
<https://tip.mu.edu.tr/Newfiles/31/Content/3%20MSK%C3%9C%20TIP%20FAK%C3%9CLTES%C4%B0%20YAPILANDIRILMI%C5%9E%20S%C3%96ZL%C3%9C%20SINAV%20KILAVUZU.pdf>
- 3) –Anakara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yapılandırılmış Sözlü Sınav Örnekleri
<https://www.medicine.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/31/2013/10/d4formlar.pdf>
- 4) –Tezbaşaran E. Sınav türlerinin mutlak yapılar yöntemi ile ölçeklenmesi ve öğrenci görüşleri üzerinden değerlendirmeler. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* 2017;14(27):143-162